

Ameriška diplomacija je sploh jako pametna; mlikanska ekspedicija, panamska republika, chillsko državljanska vojska, hubanske vstaje, razpore zapadnoindijskih otokov — vse to ima na sebi neizbrisljive sledove te diplomatinje. Ona pozna in nezaupljivo straži ves ameriški kontinent, in ne meša se z nobeno pretvezo v evropske stvari, dosedaj kratko a odločno kliče vsemu svetu: „hands off!“ kadar gre za čisto ameriške koristi.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Cene in mezde v Ljubljani leta 1524. Dne 26. marca 1511. je razrušil potres deželno hišo (Landhaus) v Ljubljani. Dne 3. maja 1524. je pa nastal požar, ki je vpepelil ves Novi trg in ž njim tudi deželno hišo. Popravo te hiše so izročili po požaru stanovi deželnemu pisarju Volbanku Schwarzu, stanujočemu „im Muesheusl“. Zanimiv je njegov račun, iz katerega naj posnamemo, po čem so bile l. 1524. v Ljubljani stavbene tvarine in po koliko so imeli delavci mezde. Vsa vožnja lesa iz Mestnega Loga (Stadtforst) je stala 40 kr.; gozdarju so dali za pijačo 8 kr.; Slavec in Schrot sta šla na Vrhniko po droge ali late (ladn) za 20 kr.; tesar je zaslužil na dan po 9 kr.; navadni delavec po 5, včasih tudi le po 4 ali 3 kr.; zidarski mojster Anton je podrl 1 obok in zaslužil 30 kr.; v Kranju se je kupilo 111 lat po 5 kr., mitnina je od njih v Kranju znesla 6 kr. in 1 vinar ter vožnja v Ljubljano 1 gld. 23 kr. in 1 vinar, drugod je dobil dež pisar 499 lat (á 2 šilinga) za 9 gld. 30 kr. 1 šiling, vozniku ki jih je pripeljal in obelil, je dal 9 kr.; drevesca so bila po 2 do 10 kr., 2 hrasta za vodnjak sta veljala pri Klemenu v Kosarjih 20 kr. in 13 debelih krogov za vodnjakovo kolo po 4 kr.; 100 opek v Bistri 1 gld. 20 kr. in prevožnja 26 kr.; 100 žebjev škodlarjev (Scharnegel) je stalo 4 kr., 100 bartnovglov (Wartnegl) 6 kr. in 100 latovcev (Latnegel) 6 kr., prve vrste se jih je porabilo 800, druge 400 in zadnje 500; Baltazar Sigestorfer v Loki mu je poslal 1650 škodlic (Schintl) za 8 gld. 9 kr. (100 = 52 šilingov). Postrojenje dež. hiše je stalo 63 ren. gld. in 40 kr. — 1 gld. je imel tačas 60 kr. ali 105 šilingov; 1 krajcar pa 5 četvtakov (Vierer) ali 4 vinarje ali 175 šilinga. A. K.

Novice.

— **Presvitli cesar** je naklonil društvu za ustanovitev rešilnega in vzgojevalnega zavoda za zanemarjene dečke v Ljubljani 500 gld. Ta svota naj se izplača, ko bode izkazano dovolj glavnice za zgradbo poslopja.

— **Osobna vest.** Višji nadzornik tukajšnje c. kr. glavne tobačne tovarne g. Karol Payer je dobil povodom umirovljenja naslov in značaj finančnega nadsvetnika.

— **Ravnatelj gimnazije v Kranju** je imenovan dosedanji voditelj te gimnazije g. prof. Jožef Hubad.

— **Deželni zbor kranjski** snide se prve dni julija in bo zboroval v prostorih starega strelišča.

— **Visoke šole in slovenščina.** Poslanec Klun je v proračunskem odseku predlagal, da naj se osnuje na vseučilišči v Gradcu redna stolica za slovenski jezik in slovstvo in dotični znesek postavi v proračun za 1896. l. Ta predlog je podpiral poslanec dr. Gregorčič, kateri je tudi zahteval, da se osnuje posebna stolica za praktične pravoznanske predmete. Ko se je poročevalec Beer izrazil, da bi se dosedanji lektor za slovenščino v Gradcu pripustil za izrednega profesorja in

tudi minister Madejski se je izjavil, da nima nič proti osnovi profesure, ako se najde sposoben mož, se je gos. Klun s tem zadovoljil in umaknil svoj predlog. Upati je sedaj, da v Gradcu dobimo za sedaj izrednega profesorja za slovenščino, katera profesura se pa kmalu premeni v redno. O osnovi stolice za pravoznanstvo pa seveda ni mogoče še sedaj govoriti. Sedanja vlada se preveč boji, da bi Nemci ne začeli upiti o poslovenjenji graškega vseučilišča.

— **Efektno loterijo** je dovolilo finančno ministerstvo društvu za ustanovitev rešilnega in vzgojevalnega zavoda za zanemarjene dečke v Ljubljani. Loterija, ki se bo vršila leta 1897. bo obsezala 200.000 srečk po 50 vinarjev.

— **Shod hišnih posestnikov ljubljanskih** sta sklicala za danes dne 14. t. m. ob 3. uri popoldne v veliko dvorano „Tonhalle“ gg. poslanca in občinska svetovalca Ivan Hribar in dr. Iv. Tavčar, da opozorita pravočasno hišne posestnike, kaj jim je storiti glede pričakovane državne podpore.

— **Kranjska industrijska družba** je na svojem izrednem občnem zboru dne 10. junija t. l. sklenila poljedelskemu ministerstvu prodati za 1.400.000 gld. vsa posestva ležeča na desnem bregu podkorenske Save na Gorenjskem (45.000 oralov zemlje) razven Mežakle in tovarne Radovna.

— **Pouk na mestnih ljudskih šolah.** Mestni šolski svet je sklenil predlagati deželnemu šolskemu svetu, da naj se vsled zadnjega potresnega sunka minoli pondeljek v jutro, ki je napravil obilo zbežanosti po šolah preneha popolnoma s poukom in se zaključi letošnje šolsko leto.

— **Nadomestne volitve** v zavarovalnico zoper delavske nezgode za Trst, Primorje, Kranjsko in Dalmacijo v Trstu, vršile se bodo v ponedeljek dne 10. julija t. l. Voliti je nove zastopnike II. IV. in VI. volilne kategorije.

— **Na mesečai semenj** dne 8. t. m. se je prignalo 673 konj in volov, 210 krav in 48 telet, skupaj 931 glav. Kupčija je bila precej živahna.

— **V mestno hranilnico ljubljansko** je vložilo meseca maja t. l. 556 strank 315.288 gld. 99 kr., vzdignilo pa 513 strank 147.154 gld. 60 kr.

— **Iz Novakov na Goriškem**, se nam poroča dne 10. junija t. l. Danes zjutraj krog 2 ure, bil je tukaj zopet hud potres, ki me je iz spanja prebudil. Bilo je zapored 6 precej hudih sunkov, med groznim bobnenjem. Potem zopet ob 4 uri zjutraj eden. Najhujši pa dopoldne ob 35 minut na 9 uro, bil je velik šum slišati. Popotnik ki je prišel iz Gorenjske, je pravil, da je bil tam ob istem času hud potres. Radovedni smo, kako je bilo danes v Ljubljani? — Sedaj še kaj starega! Zakaj v Novakih prej poldan zvonil v nedeljo preden je ura 12.? To izvira še iz prejšnjega stoletja. Bil je tukaj duhoven, ki je bil zelo kasen se sv. mašo in pridigo v nedeljo, da je bila ura že ena ko je minila maša. Mladenči so se po sv. maši vselej skušali kdo bo prvi iz cerkve prišel, da bo poldan zvonil. Tako je še sedaj, da vselej precej po sv. maši poldan zvonijo! Prihodnjič še kaj, ako Vam drago.*)
Novaški.

— **Za vodovod** v Razdrtem je dovolilo poljedelsko ministerstvo 1200 gld.; za vodovod v Kočevji pa 22.000 gld.; katera svota se bo izplačala v treh letnih obrokih po 8000, 7000 in 7000 gld.

— **Ponarejene krone** krožijo po Ljubljani. Ponarejene so slabo in je spoznati po tem, da na robu nimajo napisu „Viribus unitis“. Občinstvo se opozarja pred tem ponarejenim denarjem.

— **Goldinarskih bankovcev** je bilo koncem meseca maja še 3.497.872 v prometu, Maja meseca se jih je porabalo iz prometa 921.435.

— **Znižanje voznine za stavbeni material.** Kakor znano dovolili sta južna in državna železnica na prošnjo tr-

*) Prosimo. Uredništvo.

govske in obrtniške zhornice znatno znižano voznino za prevažanje stavbenega materiala za zgradbo ali popravo po potresu podrtih in poškodovanih poslopij s tem dostavkom, da je dotične pošiljatve nasloviti na mestni magistrat ljubljanski, deželno vlado ali pomožni odbor. Sedaj sta obe železnični upravi dovolili še to olajšavo, da pošiljatve stavbenega materiala morejo adresovane biti naravnost na stranko, ki potrebuje material, le treba se je v tem slučaju izkazati s posebnim certifikatom, katerega izda ali mestni magistrat ljubljanski, oziroma pristojno okrajno glavarstvo.

— **Pazite na otroke!** Dne 10. t. m. pala je brez varuštva ob Francovem nabrežju igrajoča 4letna hčerka čevljarja Kodra v Ljubljano, ki jo je nesla 20 metrov dalje. Bivši detektiv Šuber jo je še pravočasno potegnil iz vode.

— **Utonila** je dne 29. maja t. l. 3letna hčerka posestnika Josipa Srebeca v Suhorji, v postojinskem okraji. Pala je v potok Suhorico in utonila.

— **Žganje umorilo** je 60letnega Marka Toplišek-a iz Cerine v političnem okraji Krškem. Nesrečnež pal je dne 3. t. m. pijan v neki z vodo napolnjen graben in utonil.

— **V bolnico usmiljenih bratov v Kandiji** pri Novem mestu sprejetih je bilo maja meseca 60 možkih bolnikov. V vsem se je zdravilo ondi ta mesec 88 bolnikov, od katerih sta dva umrla. V bolnici jih je ostalo koncem meseca 31.

Potres.

V ponedeljek zjutraj ob pol deveti uri presenetil nas je močan, štiri sekunde trajajoč potres, najmočnejši izza velikonedeljskih sunkov. Ljudje so preplašeni bežali iz hiš, delavci so popustili delo in zlasti zidarji so se dali le težko pregovoriti, da so nadaljevali popraviljanja. V šolah je nastala velika zmešnjava; otroci so se koj poslali domov. Z raznih poslopij tako s trnovske vojašnice, z Gerlicijeve hiše v Gospodskih ulicah itd. je letela opeka.

V ponedeljek čutili so potres tudi precej daleč. Potres, ki je bil zjutraj po noči in se v Ljubljani ni posebno močno čutil, čutili so v Trstu, Gradiški, Tridentu in Celovcu. Čas, o katerem je bil potres v raznih krajih, se povsem ne vjema, torej ne vemo, če je bilo več sunkov, ali pa razni poročevalci niso dobro pazili na uro, kar je tudi lahko mogoče posebno po noči.

Splošno se je potres čutil po vsem Slovenskem pa tudi drugod, daleč v Italiji, kjer je zlasti v Veroni in Modeni bil močen.

Dopoldanji sunec čutili so tudi na Štajarskem zlasti v Gradcu, Pesnici in Celji, potem v Celovcu in pa v Trstu.

Tudi na deželi se je čutil potres. Poroča se iz Lukovice: v ponedeljek ob pol devetih dopoldne je bil tu hud sunek, podoben tretjemu velikonočne nedelje. Trajal je šest sekund. Poslopja so vnovič poškodovana. Z Iga se poroča o potresu v ponedeljek: Po poludeveti uri je bil močan sunek. Ljudje so bežali iz poslopij.

V Cerkljah čutili so v ponedeljek precej potres, ki pa škode ni nobene napravil. Domačini pravijo, da je bil to najmočnejši potres od velikonočnega po-

nedeljka ob polu petih zjutraj sem. Po hišah je odletoval omet in pokazale so se nove razpoke. Ljudje, ki so delali na polji, pripovedujejo, da se jim je zemlja, tako majala pod nogami, da so skoro na tla popadali. Kozolci in pa zvonik so se silno nagibali na stran. V gozdu v Reki so se trgale skale in z velikim bobnenjem vrvile v dolino. Zazvonili so v zvoniku bili zvonovi. Farna cerkev je dobila novo razpoko, ravno tako tudi podružnica v Češnjevku. Otroci v šoli so strahu jokali in morali so jih izpu- stiti domov.

V Mengši je potres na poslopijih napravil nove razpoke. Nekaj dimnikov je palo. Opeka se je vsula s streh. Delavke v tovarni so ustavile delo. Otroci v šoli so hoteli skozi okna poskakati. Živina je begala prestrašena po cesti.

V Selcih se je čutil močan potres z gromenjem. Ljudje so se silno prestrašili. Otroci bežali iz šole.

V Kamniku je letela opeka s streh. Nekateri hiše so zopet razpokale. Ljudje so bili močno zbegani.

V Naklem je padala opeka s streh. Ljudje so se močno prestrašili.

V Tunjicah je bil potres jako močan. Razpokale so se stare razpoke v ščipalnikih, župnišči in mežnariji in pri drugih hišah. Odpalo je mnogo ometa.

V Rečici v Savinski dolini je bil potres jako močen. Poslopja so močno razpokala. Ljudstvo je hudo vse zbegano.

V Šmartnem pod Šmarno goro so čutili močen potres, da je omet letel od zidov.

V Žrečah, kjer se je zemlja večkrat gibala od velikonočnega potresa sém, pravijo, da tako močnega potresa, kot je bil v ponedeljek, niso imeli od velikonočnega ponedeljka.

V Postojini je bil potres precej močen. Pri okrajnem glavarstvu popravljali so neki dimnik delavci in so se morali močno prijeti, da jih ni vrglo na tla. V Postojini je v neki hiši odtrgalo prizidek pri peči in več manjših stvari pometalo na tla.

V Pečeh je bil nastal grozen strah v šoli. Otroci so kričali in jokali ter bežali iz šole, misleč, da se podira. Zastonj jih je tolažil učitelj. Zvonik se je kakor bilka majal. Omet je odpadal pri cerkvi, stare razpoke so se povečale. V Pečah je velikonočni potres že bil cerkev in župnišče močno poškodoval. Podreti morajo zvonik do lin, in nekaj cerkvenega oboka. Vso cerkev in župnišče pa trdno zvezati.

Minoli teden v četrtek je bil v Florenci hud potres ob dveh zjutraj. Neko hišo po potresu poškodovano morali so izprazniti. V mestu ni napravil velike škode. V Grassini so se pa podrle nekatere hiše. Vse kavarne in gostilne so bile vso noč odprte, javni vrtovi in sprehajališča so bila razsvetljena. Ljudje so vso noč prebili na prostem.

Prof. Bertelli tolaži prebivalstvo, zagotavlja, da